

	MAKALE ADI	SAYFA
1	SOSYAL AĞ'DA GÜÇLÜ BAĞLAR GELİŞTİRME VE İLİŞKİSEL PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İLİŞKİSİ, AKADEMİSYENLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA <i>Yavuz KORKMAZYÜREK</i>	1-23
2	ÖRGÜTSEL ADALET ALGISI VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIĞA ETKİSİ: KAMU ÇALIŞANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA <i>Prof. Dr. İlker Hüseyin ÇARIKÇI, Dr. Öğr. Üyesi Ercan KÜÇÜKEŞMEN</i>	24-44
3	TÜRKİYE'DE DÖVİZ KURUNUN DIŞ TİCARET ÜZERİNE ETKİLERİ (2005-2015) <i>Habibe YAMAN</i>	45-69
4	İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN BAĞLAMSAL (CONTEXTUAL) MODELE GÖRE STRATEJİKLEŞMESİ VE KALİTE ANLAYIŞININ AKTÖRLER ARASI İLİŞKİLERE ETKİSİ <i>Ertan Cem GÜL</i>	70-83
5	DECISION MAKING BY SIMULATION- A CASE STUDY <i>Dr. Güneş GÜRSEL</i>	84-97
6	ÖĞRENCİLERİN KARİYER ALTERNATİFLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ <i>Doç. Dr. Hatice Hicret ÖZKOÇ, Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ, Ali Emre AYDIN</i>	98-119
7	THE RESPONSE OF SHIPBUILDING ACTIVITIES TO FREIGHT MARKET <i>Doç. Dr. Sadık Özlen BAŞER, Abdullah AÇIK</i>	120-136
8	MUHASEBECİLERİN MESLEKİ GELECEKLERİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ: BİR ARAŞTIRMA <i>Doç. Dr. Osman AKIN, Doç. Dr. Osman Kürşat ONAT, Fatma Özge ÖZGEN</i>	137-159
9	KIRSAL TURİZM BÖLGELERİNDEKİ RESTORANLARA YÖNELİK ÇEVİRİMİÇİ MÜŞTERİ DEĞERLENDİRMELERİNİN ANALİZİ: EĞİRDİR ÖRNEĞİ <i>Doç. Dr. Murat ÇUHADAR, Öykü İmge GÜNEY</i>	160-175

Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi

IDEAS

ISSN: 2149-5823

Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi yılda 2 kez yayımlanan hakemli bir dergidir. Türkçe ve İngilizce dillerinde iktisat, işletme, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve kamu yönetimi, davranış bilimleri, maliye, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstriyel ilişkiler, bankacılık ve finans, insan kaynakları yönetimi, yönetim bilişim sistemleri, sosyal hizmet, uluslararası ticaret ve lojistik, sağlık bilimleri yönetimi, eğitim yönetimi ve ilişkili alanlarda makaleler yayımlar. Dergide yayımlanan makalelerin dil, bilim, yasal ve etik sorumluluğu yazara aittir. Makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

International Journal of Economics and Administrative Sciences is peer reviewed journal published twice a year. It publishes articles both in Turkish and English languages in the fields of economics, business administration, international relations, political science and public administration, behavioral sciences, finance, econometrics, labor economics and industrial relations, banking and finance, human resources management, management information systems, social services, international trade and logistics, health sciences management, educational administration and related fields. The language, science, legal and ethical responsibility of the articles published in the journal belongs to the author. The published contents in the articles cannot be used without being cited.

Editörler / Editors in Chief

- Doç. Dr. Abdullah ÇALIŞKAN (Toros Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ömer TURUNÇ (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Yayın Kurulu / Editorial Board

- Prof. Dr. Abdülkadir VAROĞLU (Başkent Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ömer TURUNÇ (Süleyman Demirel Üniversitesi)
- Doç. Dr. Abdullah ÇALIŞKAN (Toros Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi İrfan AKKOÇ

 Danışma Kurulu / Advisory Board

- Prof. Dr. Ahmet ERKUŞ (Bahçeşehir Üniversitesi)
- Prof. Dr. Dilek ZAMANTILI NAYIR (Marmara Üniversitesi)
- Prof. Dr. Bekir GÖVDERE (Süleyman Demirel Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ebru GÜNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
- Prof. Dr. Enver ÖZKALP (Anadolu Üniversitesi)
- Prof. Dr. Gökmen DAĞLI (Yakın Doğu Üniversitesi)
- Prof. Dr. Haldun YALÇINKAYA (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
- Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK (Toros Üniversitesi)
- Prof. Dr. Harun ŞEŞEN (Lefke Avrupa Üniversitesi)
- Prof. Dr. Haydar SUR (Üsküdar Üniversitesi)
- Prof. Dr. Himmət KARADAL (Aksaray Üniversitesi)
- Prof. Dr. İbrahim EROL (Celal Bayar Üniversitesi)
- Prof. Dr. Levent KÖSEKAHYAOĞLU (Süleyman Demirel Üniversitesi)
- Prof. Dr. İbrahim Sani MERT (Antalya Bilim Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mahmut PAKSOY (İstanbul Kültür Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ (Korkut Ata Üniversitesi)
- Prof. Dr. Nejat BASIM (Başkent Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ömer Faruk İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)
- Prof. Dr. Sait GÜRBÜZ (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
- Prof. Dr. Selim Adem HATIRLI (Süleyman Demirel Üniversitesi)
- Prof. Dr. Süleyman TÜRKEL (Toros Üniversitesi)
- Prof. Dr. Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ümut AVCI (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ünsal SIĞRI (Başkent Üniversitesi)
- Doç. Dr. Cengiz DURAN (Dumlupınar Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hakan TURGUT (Başkent Üniversitesi)
- Doç. Dr. Hakkı AKTAŞ (İstanbul Üniversitesi)
- Doç. Dr. Mazlum ÇELİK (Hasan Kalyoncu Üniversitesi)
- Doç. Dr. Mine Afacan FINDIKLI (Beykent Üniversitesi)
- Doç. Dr. Murat ÇUHADAR (Süleyman Demirel Üniversitesi)
- Doç. Dr. Sebahattin YILDIZ (Kafkas Üniversitesi)
- Doç. Dr. Yusuf GÜMÜŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Not: İsimler, akademik ünvan ve alfabetik sıra gözetilerek sıralanmıştır.

2016 yılı 2. sayıdan itibaren dergimiz uluslararası endekslerde taranmaktadır

*Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir.
Yayınlanan eserlerde yer alan içerikler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.*

*All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.
The published contents in the articles cannot be used without being cited.*

Makalenin on-line kopyasına erişmek için / To reach the on-line copy of article: <http://dergipark.gov.tr/uiibd>

Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi

MUHASEBECİLERİN MESLEKİ GELECEKLERİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ: BİR ARAŞTIRMA¹

Osman AKIN*

Osman Kürşat ONAT**

Fatma Özge ÖZGEN***

ÖZET: Geçmişten günümüze insanların ihtiyaçları ve uğraşı alanları değişim göstermekte ve bu değişimlerin bazı ekonomik karşılıkları olmaktadır. Meslek gruplarının da bu değişimden en fazla etkilenen unsur olduğu söylenebilir. Geçmişte talep edilen meslek gruplarından birçoğu günümüzde aynı ilgiyi görmemektedir. Bu bağlamda mesleklerin de bir geleceği olduğu ve değişime uğrayacakları açıktır. Muhasebecilik mesleği de diğer meslek grupları gibi gelecek algılamalarından etkilenebilecek bir meslektir. Bu çalışmada Batı Akdeniz bölgesinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının mesleki gelecekle ilgili algılamaları araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, muhasebe meslek mensuplarının mesleki gelecekle ilgili olarak eğitim ve yeni gelişmelerin öneminin farkında olduklarının ancak Muhasebe Standartları gibi güncel uygulamalarının ülkemiz muhasebe uygulamalarına etkisinin sınırlı olabileceği görüşünü benimsedikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebecilik Mesleği, Mesleki Gelecek

Jel Sınıflaması: M10, M40, M41

DOI: 10.29131/uiibd.347630

Geliş tarihi: 29.10.2017 / **Kabul Tarihi:** 11.06.2018 / **Yayın Tarihi:** 13.06.2018

THOUGHTS OF ACCOUNTANTS ABOUT OCCUPATIONAL FUTURE: A RESEARCH ON WEST MEDITERRANEAN REGION

ABSTRACT: From past to present demands and field of occupation of people change and those changes have economical provisions. Occupational groups can be said to be most influencing group. Many of mostly desired occupational groups can't take same attention today. In this manner it is obvious that occupations have a future and undergo change. Profession of accountancy is a profession that can be changed from future perceptions such as other occupation groups. In this study, future perceptions of accountants operating in West Mediterranean region was researched. According to results, it was determined that accountants adopted ideas about education and new advancements are important in aspect of occupational future but they think that contemporary applications like accounting standards would be applied limited.

Keyword: Accounting, Profession of Accountancy, Professional Future

Jel Classification: M10, M40, M41

Received: 29.10.2017 / **Accepted:** 11.06.2018 / **Published:** 13.06.2018

*Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü, osmanakin@mehmetakif.edu.tr orcid : 0000-0003-1863-4725

** Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, dr_osmankursat@hotmail.com orcid : 0000-0002-4832-2901

*** Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Acıpayam Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, fozgen@pau.edu.tr orcid : 0000-0001-7678-9931

Kaynak gösterimi için:

AKIN, O., ONAT, O. K. ve ÖZGEN, F. Ö. (2018). MUHASEBECİLERİN MESLEKİ GELECEKLERİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ: BİR ARAŞTIRMA. Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 4 (1), 137-159. DOI: 10.29131/uiibd.347630

¹ Bu çalışma 2017 yılında Uluslararası Sosyal Bilim Araştırmaları Derneği ve Odessa II Mechnikov Üniversitesi tarafından düzenlenen Avrupa Sosyal ve Davranış Bilimleri Konferansında sözlü olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Günümüzde; internetin ortaya çıkması ve yaygınlaşması, bilgi ekonomisinin gelişimi, iletişim kanallarının büyüklük ve sayı olarak artması birçok mesleği ve iş yapma şeklini büyük ölçüde etkilemiştir. Bu değişimin tüm sektörlerimize etkisi olmaktadır. Geleneksel pazar yerlerinin yerini çevrimiçi (online) mağazalar ve pazaryerleri almakta, arz ve talep il veya ülke genelinden çıkarak dünya genelinde sunulmakta ve alınmaktadır. Birçok alanda aracılı ve dolaylı olarak yürütülen işlemler bugün doğrudan doğruya ürün/hizmet üretenle tüketen arasında müşteri arasında gerçekleştirilmektedir. Bu değişimle birlikte işletmelerin birçoğunun doğrudan doğruya talep odaklı üretime kaydıkları ve daha önceki süreçlerde yer alan birçok mesleki unvanın ortadan kalktığı görülmektedir. Örneklendirmek gerekirse tüketiciler gelişen internet teknolojileri sonucunda uçak, otobüs biletlerini acentalar yerine direkt olarak internet sitelerinden satın almakta, yatırımcılar hisse senetlerini brokerlar aracılığıyla değil internet kanalıyla alıp-satmakta, sigorta poliçeleri yine direkt olarak web siteleri üzerinden satın alınabilmektedir. Üreticiler web siteleri ve e-pazaryerleri aracılığıyla ürün ve hizmetlerine talep arayabilmektedirler. Bu gelişmeler birçok mesleğin mesleki gelecek anlamında sorgulanmasını da beraberinde getirmektedir.

Mesleki geleceğin sadece teknolojik gelişmelerden etkilenmediğini aynı zamanda enerji, altyapı yatırımları ve dünya genelinde sermayenin toplanma noktalarının değişmesinin de genel anlamda yeni mesleki unvanların ortaya çıkmasını ve var olan bazılarının ise ortadan kalkmasına neden olacağını söylemek gerekmektedir.

Muhasebecilik mesleğinin de geçmişten günümüze değişimi incelendiğinde teknolojiyi en fazla benimseyen meslek gruplarından birisi olduğu söylenebilir. Günümüzde vergi beyannameleri ve birçok belge-bilginin elektronik ortamda düzenleyici kuruluşlara gönderilmesi, e-fatura ve e-defter uygulamalarına geçilmesi de yakın gelecekteki köklü değişimleri beraberinde getirecektir. Bu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının mesleki gelecek ile ilgili düşünceleri araştırılmıştır. Çalışmanın ilk kısmında kavramsal çerçeve ve literatürde yapılmış olan kısıtlı çalışmalara yer verilmiş ikinci kısımda Burdur ili Bucak ilçesinde çalışan muhasebe meslek mensupları ile nicel araştırma yapılmıştır. Çalışmanın muhasebe mesleğinin gelecekteki durumuna yönelik algılamaları belirlemek noktasında literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Muhasebecilik Mesleği

Meslek ; *“belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş”* olarak tanımlanmıştır (TDK). Meslek tanımında da belirtildiği üzere bireylerin yaptıkları kuralları belirlenmiş olan işlerde kurallar daha önce de belirtilen çeşitli nedenlerle her geçen gün değişmektedir. Bunlarla birlikte verilen eğitimlerin de günün gereklerine göre değişmesi de büyük önem taşıyan diğer bir zorunluluktur. Bu bağlamda meslek tanımı özü itibarıyla aynı kalmakla birlikte gereklilikleri itibarıyla değişmektedir.

Muhasebenin alışlagelmiş tanımı; bir işletmenin ekonomik faaliyetlerine ilişkin finansal bilgileri ölçmek ve ilgili taraflara bu bilgileri raporlamak amacı ile kullanılan bir süreçtir. Bu süreç içerisinde gerekli olan bilgiler kaydedilir, sınıflandırılır, özetlenir, analiz edilir, yorumlanır ve raporlanır (Bektöre,1998:1). Bu işlemleri yerine getirenler ise muhasebecilerdir. O halde muhasebeciler işletmelerin sadece ekonomik faaliyetlerini ilgili defterlere kaydeden kimseler değildir. Onlar bu bilgileri kaydetmelerinin yanı sıra, bu

bilgileri işletmenin çeşitli karar süreçlerinde kullanılabilir veriler haline getiren meslek sahipleridir. Başlangıçta muhasebe verilerini kaydetmekle sorumlu olan muhasebeciler gelişen teknoloji, ekonomik şartlar ve toplumsal gelişme ile birlikte muhasebecilerin mesleki görevleri ve sorumlulukları da değişmiştir(Karasioğlu,2001:7-12). Örneğin artık muhasebecilerin bir denetim görevi vardır. Bu görev nedeni ile muhasebeciler işletme sahiplerine olduğu kadar devlete, topluma ve üçüncü kişilere karşı da sorumluluk taşımaktadırlar(Mugan, 1999:2-4). Muhasebecilik günümüzde üniversal bir meslek haline gelmiştir.

Muhasebecilik mesleği ülkemizde 1989 yılında yayınlanan 3568 sayılı kanun ile yasal statüye kavuşturulmuştur (3568 Sayılı Kanun, 1989). Buna göre muhasebe meslek mensupları; serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavir olmak üzere 3 kısma ayrılmıştır (3568 Sayılı Kanun, 1989). Kanun'da adı geçen üç meslek mensubu türünden serbest muhasebecilerin görev alanları *“genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak”* olarak tanımlanmış, serbest muhasebeci mali müşavirler ise buna ek olarak *“muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak”* ve *“önceki maddede belirtilen yazılı konularda, belgelerine dayanılarak, inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmak”* yetkilerine sahip meslek mensubu olarak tanımlanmıştır (3568 Sayılı Kanun, 1989). Kanuna göre yeminli mali müşavirler ise *“gerçek ve tüzel kişilerin veya bunların teşebbüs ve işletmelerinin mali tablolarının ve beyannamelerinin mevzuat hükümleri, muhasebe prensipleri ile muhasebe standartlarına uygunluğunu ve hesapların denetim standartlarına göre incelediğini”* tasdik eden meslek mensubu olarak tanımlanmıştır (3568 Sayılı Kanun, 1989). Kanun'a göre yeminli mali müşavirler muhasebe ile ilgili defter tutamazlar, muhasebe bürosu açamazlar ve muhasebe bürolarına ortak olamazlar (3568 Sayılı Kanun, 1989). Zaman içerisinde ortaya çıkan gereklilikler sonucunda mali müşavirlik kanununda bazı değişiklikler öngörülmüştür. Buna göre 2008 yılında çıkarılan 5768 sayılı kanun ile serbest muhasebecilik kaldırılmış ve serbest muhasebeci statüsünde olan meslek mensuplarının gerekli sınavları geçerek serbest muhasebeci mali müşavir olmaları istenmiş ve geçiş sınavları başlatılmıştır (5768 Sayılı Kanun, 2008). Aynı kanun kapsamında bazı meslek gruplarına verilen imtiyazlar kaldırılmış ve serbest muhasebeci mali müşavirliğe geçişte uygulanan zorunlu staj süreleri arttırılmıştır (5768 Sayılı Kanun, 2008).

Muhasebecilik faaliyetleri sadece defter tutma ve raporlama süreçlerinden oluşmamakta aynı zamanda denetim süreçlerinin de planlı ve doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Denetim faaliyet gerek 3568 gerekse 5768 sayılı kanunlarda ayrı bir mesleki unvan altında tanımlanmamıştır. Kanun metninde yeminli mali müşavirlerin tasdik faaliyetleri denetim kapsamında değerlendirilmiş ancak serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin denetim yapması ile ilgili açık bir ifadeye yer verilmemiş ve denetim faaliyetinin ayrı bir mesleki unvan veya faaliyet olmasıyla ilgili bir açıklama yapılmamıştır (3568 Sayılı Kanun, 1989).

2011 yılında 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan “Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu” ülkemizde denetim kuruluşları ile denetçilerin yetkilendirilmesi, izlenmesi ve denetçilerin denetimi noktasında tek yetkili kamu kuruluşu olarak denetim mesleğini tanımlayarak yasal bir statü sağlamıştır. Buna göre mali müşavirlik

kanununda herhangi bir açıklama getirilmeyen bağımsız denetçilik ayrı bir mesleki unvan olarak tanımlanmıştır. 660 sayılı KHK'ye göre bağımsız denetçi "Bağımsız denetim yapmak üzere, 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yeminli mali müşavir ya da serbest muhasebeci mali müşavirlik ruhsatını almış meslek mensupları arasından Kurum tarafından yetkilendirilen kişiler" olarak tanımlanmıştır. Kurum tarafından yapılacak olan sınavlarda başarılı olmanın yanı sıra mali müşavir ve yeminli mali müşavir niteliğini taşımak ön şart olarak getirilmiştir (660 Sayılı KHK, 2011).

Bu düzenlemeler sonucunda ülkemizde muhasebecilik mesleği ile ilgili olarak serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve bağımsız denetçi olmak üzere 3 ayrı mesleki unvan bulunmaktadır. Talep eden meslek mensupları gerekli sınavlarda başarılı olarak bağımsız denetçi unvanına sahip olabilmektedirler.

1.2. Mesleki Gelecek ve Literatür Taraması

Belirli bir mesleğin veya meslek grubunun gelecek dönemlerde geçirebileceği dönüşüm ve değişimler genel anlamda mesleki gelecek olarak adlandırılabilir. Mesleki gelecek algılaması makroekonomik değişkenler, çevresel koşullar, sistematik ve sistematik olmayan riskler, teknolojik değişimler ve diğer nedenlerle tüm meslek gruplarını az veya çok etkilemekte ve tüm meslek gruplarında değişiklik göstermektedir. Buna bağlı olarak literatürde mühendislik (Russell, 2013) , gazetecilik (Kaivo-Oja, 2013), basın-yayım (Bartosova, 2011), kalite (Hoerl, 1998), kütüphanecilik (Walsh, 1997) ve birçok meslek grubuyla ilgili araştırmalar yapılmıştır. Tüm çalışmaların ortak noktası mesleki gelecekle ilgili değerlendirmelerin mesleğin dinamikleriyle ilintili olmasıdır.

Muhasebe mesleğinin geleceği ile ilgili olarak yapılan sınırlı sayıdaki çalışmalarda muhasebe mesleğinin gelecekteki durumu, riskler ve fırsatlarla ilgili bulgular edinilmiştir. Hale v.d. (2005) ABD'de muhasebe meslek mensupları, akademisyenler ve öğrenciler arasında yaptıkları araştırmada genellikle öğrencilerin Sarbanes-Oxley yasası kapsamındaki değişikliklere odaklandıkları ve bu değişikliklerin sermaye piyasalarında güven sağlanmasına daha fazla katkı sağlayacağını tespit etmişlerdir. Araştırmada muhasebe mesleğinin geleceği ile ilgili olarak mali müşavirler en umutlu olan grup olarak belirlenirken daha sonra öğrenciler onlardan sonra ise akademisyenler ve sektörde çalışan muhasebeciler gelmektedir.

Muhasebe mesleğinin geleceği ve muhasebe mesleğine bakış açıları ile ilgili yapılan araştırmalarda geleceği olan ve iş olanakları fazla olan meslek olarak bulgular elde edilmiştir. Demir ve Subaşı (2008), meslek yüksekokulları, muhasebe programlarına sınavsız geçen öğrencilerin profillerini ve muhasebe mesleğine bakış açılarını ortaya çıkarmaya yönelik yapmış oldukları çalışmalarında; Bilecik ve Eskişehir illerindeki meslek liselerinin son sınıf öğrencilerine yönelik anket uygulaması yapmışlardır. Çalışmalarının sonucunda, öğrencilerin sınavsız olarak muhasebe programlarına geçiş haklarına olmasına karşın çok az oranda bu hakkı kullanmak isteyen öğrenci olduğu geriye kalan öğrencilerin ÖSS girmek istediklerini ifade etmişlerdir. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, öğrencilerin muhasebe mesleğinin iş olanakları en fazla olan meslekler arasında görmeleridir.

Altan(2008), Türkiye'de muhasebecilik mesleğinin ne kadar ve nasıl tanındığını ölçmeye çalışmış ve yeteri kadar tanınmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çeşitli toplum katmanlarından oluşan toplam 353 deneğe uygulanan anketin sonuçlarına göre, toplum katmanlarının tamamı, muhasebecilerin yetki ve sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda olumlu düşünmekte olup, muhasebecileri güvenilir ve toplumsal sorumluluk sahibi olarak görmektedirler. Yapılan işin niteliği açısından da olumlu yönde algılama göstermektedirler. Ancak yapılan istatistikler ve ortalamalardan da görülmüştür ki, muhasebecilerin toplumun bütün katmanları tarafından ortak bir algılama düzeyi yoktur.

Muhasebecilerin sürekli ilişki içerisinde olduğu toplum katmanlarının, muhasebecileri bütün yönleriyle olumlu algıladığı görülürken, ilişki içerisinde olmadığı toplum katmanlarının olumsuz yönde algıladığı veya tanımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yayla ve Cengiz (2005)'in çalışmasının amacı, muhasebe mesleğinin seçiminde rol oynayan kişisel etkenleri ve mesleğin kendi özelliğinden kaynaklanan faktörleri belirlemek ve muhasebe mesleğinin seçiminde etkili olan demografik değişkenleri ortaya koymaktır. Çalışmanın sonucunda, muhasebe mesleği seçiminde kişilik özellikleri ve anne eğitim düzeyi demografik değişkenleri hariç, diğer demografik değişkenlerin önemli etkenler olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca muhasebe meslek seçiminde kişisel etkenlerden “mesleğin kendi tercihi olması”, “aile ve çevrenin etkisi”, “mesleğin ilgi çekici olduğu inancı” etkili olan faktörlerdir. Mesleğe bağlı etkenlerden ise “kazançlı bir meslek olması”, “geniş iş olanakları” değişkenleri önemli faktörler olarak tespit edilmiştir. Karadeniz Teknik Üniversitesi İİBF İşletme, İktisat ve Maliye bölümü öğrencilerinin ankete verdiği cevaplara göre, öğrencilerin % 50,3'ü, mesleki tercihlerini muhasebeden yana yapacağını vurgulamıştır. Bu cevaplar, muhasebe mesleğinin öğrenciler arasında potansiyel olarak mesleki tercihlerinde ilk sırada olduğu önermesini doğrulamıştır.

Süleyman Demirel Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Meslek Yüksek Okulları Muhasebe ve İşletme programlarında okuyan öğrencilere yönelik uygulanan çalışmada ise, öğrencilerin kazandıkları programları isteyerek seçip seçmedikleri, kazandıkları bölümün kendilerine hangi iş imkânları sağlayacağı hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, muhasebe-finance eğitiminin sağlayacağı katkı hakkında bilgi düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, birinci sınıf öğrencilerinin çoğunluğunun programa isteyerek gelmedikleri, fakat kazandıkları programın çalışma hayatlarında belirleyici olacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu öğrenciler muhasebe-finance eğitimini çok önemli bulmakta ve okudukları bölümün mesleki kariyerleri açısından önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuç da, kazandıkları bölüme gelen öğrencilerin bu bölümün kendilerine ne sağlayacağını bilerek, farkında olarak geldiklerini göstermektedir. Öğrencilerin ikinci sınıfa gelmesi ile birlikte alınan muhasebe-finance derslerine ilişkin pratik yapma imkânlarının sınırlı olması, mesleki hayatları açısından ikinci sınıf öğrencilerini endişelendirmektedir. Öğrencilerin, bu programa isteksiz gelmiş olsalar bile, düşüncelerinin olumlu yönde değiştiğini söylemelerine rağmen mezun olduklarında yeterli bilgi donanımına sahip olacaklarını düşünmedikleri görülmüştür.

Bugay (2013) Ukrayna'da denetim mesleği ile ilgili olarak yapılan araştırmada genel anlamda denetimin ve özel anlamda denetim mesleğinin geliştirilmesi için denetim hizmetlerinin etkinliğini ve kalitesi için açık bir yaklaşım tanımlanması, denetim ve hizmetleri için tutarlı bir fiyatlandırma geliştirilmesi, teftişlerin organizasyon ve metodolojisinin iyileştirilmesi, eleman seçiminde dikkatli davranılması, yerel muhasebe firmalarıyla otomasyon seviyesinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

2.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Muhasebecilerin mesleki gelecekleri ile ilgili düşüncelerinin belirlenmesine yönelik olan bu araştırmada Burdur ili Bucak ilçesinde çalışan muhasebe meslek mensuplarından elde edilen veriler (n=90) ışığında oluşturulan araştırma modeline ilişkin analizler yapılmıştır. Anket verileri ile ilgili gerekli olan analizler gerçekleştirildikten sonra verilere ilişkin hipotezleri oluşturmak ve söz konusu hipotezleri test etmek gerekmektedir. Çalışmada oluşturulan hipotezler , $\alpha=0,10$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Araştırmanın temel hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H1: TMS mesleki gelecekte önemli bir etkidir.

- H2:** Muhasebe uygulamaları mesleki gelecekte önemli bir etkidir.
H3: Mesleki eğitime önem verilmesi mesleki gelecekte önemli bir etkidir.
H4: Mesleki gelişim sağlanması mesleki gelecekte önemli bir etkidir.
H5: Mesleğe verilen önem mesleki gelecekte önemli bir etkidir.
H6: TMS ve mesleki gelecek faktörü ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H7: Muhasebe uygulamaları faktörü ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H8: Mesleki eğitim faktörü ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H9: Mesleki gelişim ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H10: Mesleğe verilen önem ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H11: TMS ve mesleki gelecek faktörü ile mesleki unvan arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H12: Muhasebe uygulamaları faktörü ile mesleki unvan arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H13: Mesleki eğitim faktörü ile mesleki unvan arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H14: Mesleki gelişim ile mesleki unvan arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H15: Mesleğe verilen önem ile mesleki unvan arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H16: TMS ve mesleki gelecek faktörü ile mükellef sayısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H17: Muhasebe uygulamaları faktörü ile mükellef sayısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H18: Mesleki eğitim faktörü ile mükellef sayısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H19: Mesleki gelişim ile mükellef sayısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.
H20: Mesleğe verilen önem ile mükellef sayısı arasında anlamlı bir farklılık vardır.

2.1.Araştırmanın Amacı

Muhasebe bilgileri toplumun bir kısmını ilgilendirmektedir. Söz konusu muhasebe bilgileri işletme yöneticilerinin kararlarından, hissedarların kararlarına, yatırımcıların kararlarından devletin vereceği kararlara kadar tüm toplum için önemi bir yere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu kadar çok öneme sahip bilginin üretilmesinde başrolü oynayan meslek mensuplarının da önemi göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle mesleğinin gelişim süreci, mesleği etkileyen faktörler ve meslek mensuplarının beklentileri ve sorunlarının tespiti ve bu konuda çözüm önerileri de önem kazanmaktadır.

Bu doğrultuda gerçekleştirmiş olduğumuz çalışmamızda, Burdur ili Bucak ilçesinde faaliyet gösteren meslek mensupları, çalışanlar ve stajyerlerin mesleki gelecek ile ilgili beklentileri ve düşünceleri ölçülmeye çalışılmıştır.

2.2. Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini Burdur ili Bucak ilçesinde bulunan muhasebe meslek mensupları (Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Meslek Çalışanı ve Stajyer) oluşturmaktadır. Bu doğrultu da rastgele seçilmiş olan 90 adet anket söz konusu kişilere uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini ise muhasebe meslek mensubu olarak çalışanlar arasından basit tesadüfî yöntem ile seçilen denekler oluşturmaktadır. Bu kurumlarda yaklaşık 300 kişi çalışmaktadır. Ana kütleden %95 güvenilirlik sınırları içerisinde %5'lik bir hata payı dikkate alınarak örneklem büyüklüğü 83 kişi olarak hesap edilmiştir (Sekaran, 1992). Bu kapsamda kolayda örnekleme yöntemiyle tesadüfî olarak seçilen toplam 120 kişiye anket uygulaması yapılması planlanmıştır. Gönderilen anketlerden 110'u geri dönmüş ve 107 tanesi analiz yapmak için uygun bulunmuştur. Yapılan uç değer analizinde

değişkenlere ait normal dağılımı bozan 17 veri seti çıkartılmış ve 90 katılımcının doldurduğu anket analizlere dâhil edilmiştir.

2.3. Anket Formu ve Ölçekler

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında herhangi bir hazır ölçek kullanılmamış olup anket formunda yer alan sorular literatür bilgilerinden faydalanılarak tarafımızca oluşturulmuş olup alanında bilgili kişilere danışılmıştır. Anket öncelikle 50 kişilik muhasebe mensuplarına uygulanmış olup geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiştir. Oluşturulan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik 6 adet soru bulunurken ikinci bölüm de ise, 20 adet beş aralıklı likert tipi metrik ifade kullanılmıştır. Örneğin, “muhasebe meslek mensuplarının birçok alanda uzmanlaşması mesleki gelişimi olumlu yönde etkileyecektir” ifadesinin yanıtı için “1-Kesinlikle Katılmıyorum”, “2-Katılmıyorum”, “3-Kararsızım”, “4-Katılıyorum”, “5-Kesinlikle Katılıyorum” gibi beş seçenekten oluşan 20 adet soru bulunmaktadır. Geri dönen anket formlarındaki cevaplar kodlanarak “SPSS for Windows 20.0 sürümü” ile analiz edilmiştir.

2.4. Veri Hazırlama

Araştırma neticesinde elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programına yüklendikten sonra veri dosyasını hazırlamak için; kayıp veri, uç değer, normallik, homojenlik test edilmiştir.

Kayıp veri: Her bir ankette cevabı boş bırakılan maddelerin toplam maddelere oranı %15 ve yukarısı olup olmadığına bakılmış. Böyle bir anket olmadığı için kayıp veriye atama işlemi yapılmamıştır.

Homojenlik: Yapılan “homogeneity test” sonucunda sig. değeri 0.05’ten büyük çıktığı için verilerin homojen olduğuna karar verilmiştir

Uç Değer: “Z” ve “T” puanları + 3 ve – 3 üzerinde olan 17 adet anket analiz dışı bırakılmıştır. Toplamda 90 anketlik veri analize alınmıştır.

Güvenilirlik: Güvenilirlik analizi ölçmede kullanılan testlerin, anketlerin ya da ölçeklerin özelliklerini ve güvenilirliklerini değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir yöntemdir. Buna göre, Alfa katsayısı ile ilgili güvenilirlik şu şekilde yorumlanır;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşük,

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir,

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Kalaycı, 2008: 405). Ölçme amacına göre değişmekle birlikte önerilen Alfa değeri 0.70’dir Ancak uygulamada alfa katsayısı yukarıda belirlemiş olunan kriterlere göre değerlendirilir (Uzgören, 2012:54).

Ankette yer alan tüm ifadelerin güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach’s Alpha değeri 0,613 olarak hesaplanmıştır. Bu alfa değeri muhasebe meslek mensuplarının gelecek ilgili düşüncelerinin ölçülmesine yönelik anketin kendi içinde oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

2.5. Bulguların Değerlendirilmesi

Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde ilk olarak demografik bulgular ele alınmıştır

Tablo 1: Demografik Bulgular

Mesleki Unvan	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	28	31,1
Muhasebe Çalışanı	55	61,1
Stajyer	7	7,8
Cinsiyet	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Erkek	55	61,1
Kadın	35	38,9
Çalışma Yılı	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
1-5 yıl arası	28	31,1
6-10 yıl arası	31	34,4
11-15 yıl arası	12	13,3
16-20 yıl arası	11	12,2
21 yıl ve üzeri	8	8,9
Eğitim Düzeyi	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Lise	37	41,1
Ön lisans	26	28,9
Lisans	27	30
Aylık Gelir	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
0-2000TL arası	64	71,1
2001-4000 TL arası	8	8,9
4001-6000 TL arası	10	11,1
6001 TL ve üzeri	8	8,9
Mükellef Sayısı	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
1-20 arası	3	3,3
21-40 arası	5	5,6
41-60 arası	14	15,6
61-80 arası	27	30,0
81 ve üzeri	41	45,6

Araştırma kapsamında yöneltilen demografik sorulara verilen yanıtlara baktığımızda, araştırmaya katılanların %61,1'i (55kişi) muhasebe çalışanı, %31,1 'i (28 kişi) Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (Meslek Mensubu) ve %7,8 'i(7 kişi) stajyer olduğu görülmektedir. Ankete katılanların %61,1'i (55 kişi) erkek, %38,9 'u (35 kişi) kadın olduğu görülmektedir. Söz konusu grupların çalışma yıllarına baktığımızda ise, %34,4'ü (31 kişi) 6-10 yıl arası ve %31,1'i (28 kişi) 1-5 yıl arasında çalışma yıllarına sahip oldukları görülmektedir. Araştırma kapsamında yer alan Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Muhasebe Çalışanı ve Stajyerlerin eğitim düzeylerini ele aldığımızda %41,1'inin (37 kişi) lise mezunu ve bunu takiben de diğerlerinin lisans ve ön lisans mezunlarından olduğu görülmektedir. Son olarak meslek ilgililerinin aylık gelirleri ile mükellef sayılarına baktığımızda, %71,1'inin (64 kişi) 0-2.000TL aralığında gelire sahip olduğu görülmekle birlikte %45,6'sının (41 kişi) 81 ve üzeri mükellef sayısına sahip olduğu görülmektedir. İki durumu birlikte değerlendirdiğimizde mükellef sayısı ile gelirin ters bir ilişki içerisinde olduğu göze çarpmaktadır. Ancak daha öncede bahsedildiği üzere araştırma kapsamının çoğunluğunu muhasebe çalışanları oluşturmaktadır ve muhasebe çalışanlarının da reel ücretleri bahsedilen aralıkta yer almaktadır. Bu nedenle her ne kadar mükellef sayısı çok olsa da muhasebe çalışanlarının ücret aralığının aynı olması sebebiyle gelir düzeyi bu seviyelerde daha yüksek çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında demografik soruları inceledikten sonra oluşturulan soruların ortalamaları incelenmiştir. Buna göre araştırma kapsamında yer alan soruların ortalamaları aşağıdaki gibi yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleki Gelecek İle ilgili Sorulara Verilen Yanıtların Ortalamaları

Mesleki Gelecek Soruları	N	Ortalama	Standart Sapma
Uluslararası standardizasyon ve harmonizasyon sağlanarak artık muhasebe dilinin standartlar ile oluşturulması mesleki itibarı arttıracığını düşünüyorum.	90	3,96	,778
Muhasebe meslek mensuplarının birçok alanda uzmanlaşması mesleki gelişimi olumlu yönde etkileyecektir.	90	4,31	,466
Mesleki alanda uzmanlaşması meslek mensuplarının ortak bir paydada birleşmesi yani organize bürolar kurarak mesleki faaliyetlerinin yürütülmesi mesleki gelişime olumlu katkısı olacaktır.	90	4,20	,927
Lisans veya ön lisans düzeyinde mesleki alanlarda yapılan yeniliklere yönelik (TMS, KGK, TTK) gibi gelişimlerin ders müfredatlarına alınması mesleki vizyonu arttıracaktır.	90	4,34	,501
Lisans veya ön lisans düzeyinde muhasebe-işletme bölümü öğrencilerine yönelik yapılacak mesleki sertifika programları mesleki farkındalık kazandırmakla birlikte mesleğin gelişimine katkı sağlayacaktır.	90	4,42	,519
Muhasebe mesleğinin kaliteli bilgi üreten ve bilgiyi yorumlayan ve bunun neticesinde müşteriye değer yaratacak ve hızlı karar alma sürecine destek olacak mali ve yönetsel danışmanlık noktasında gelişmesi gerektiğini düşünüyorum.	90	4,17	,456
Muhasebe firmaları birleşme yoluyla daha çok gelişebilirler.	90	3,91	1,046
Muhasebecilik mesleğinin globalleşmeye uyum sağlayarak gelişmesi gerekmektedir.	90	4,27	,515
Muhasebeciler yeteneklerini geliştirerek mesleki yeterlilikleri konusunda becerilerini arttırmalıdır.	90	4,30	,461
Vergi odaklı uygulamaların daha da azalacağını düşünüyorum.	90	3,80	,997
Muhasebe mesleğinde gelişim ile mesleğin, işletme bilgi kullanıcılarını bilgilendirme odaklı bir yapıya dönüşeceğine düşünüyorum.	90	3,19	,517
Meslek mensuplarının paket programlar yanı sıra ERP (Kurumsal Kaynak Planlama) paketlerini de bilmesi mesleki gelişimi arttıracaktır.	90	4,01	,551
TMS'nin tam olarak uygulamaya geçmesiyle birlikte muhasebe mesleğine verilen önemin artacağını düşünmekteyim.	90	3,69	,990
Muhasebe standartlarının tüm işletmeler için uygulanmasının gereksiz olduğunu düşünüyorum.	90	3,54	1,083
Türkiye'deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa eriştiğine inanıyorum.	90	2,94	1,135
Mevcut muhasebe programları ile TMS ve TFRS'ye uygun raporlama ve kayıtlama yapılabileceğini düşünüyorum.	90	2,54	,850
TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum.	90	1,88	,392
Muhasebe uygulamalarında temel alınan vergi yasalarımız TMS ve TFRS ile uyum içindedir.	90	2,09	,533
Anonim ve limited şirketlerinin tümünün bağımsız denetime tabi tutulmasını faydalı buluyorum.	90	2,38	,829
Yeni Türk Ticaret Kanunu kayıt dışı ekonomin önlenmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.	90	3,96	,495

Tablo 2'yi incelediğimizde araştırmaya katılan meslek mensubu, muhasebe çalışan ve stajyerlerin mesleki gelecek ile ilgili düşüncelerinde en yüksek ortalamaya (4,42) *“Lisans veya ön lisans düzeyinde muhasebe-işletme bölümü öğrencilerine yönelik yapılacak mesleki sertifika programları mesleki farkındalık kazandırmakla birlikte mesleğin gelişimine katkı sağlayacaktır”* ifadesinin yer aldığı görülmektedir. En düşük ortalamaya ise (1,88), *“TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum”* ifadesi yer almaktadır. Her iki ortalamaya baktığımızda gerek meslek mensupları gerekse muhasebe çalışanı ve stajyerler lisans ve ön lisans sırasında gerçekleştirilen mesleki eğitim, sertifikasyon, kongre v.b unsurların mesleki farkındalığı arttırarak meslek ile ilgili geleceğe olumlu yansımaları olduğunu düşünmektedir. Bunun yansırı ülkemizde popülaritesi hızlı bir şekilde artmış olan ve mesleğe yeni bir soluk getiren muhasebe standartlarının uygulanması ve geçişinde eğitim noksanlıklarının olduğu görüşü hâkimdir. Standart sapmalar kapsamında değerlendirme yaptığımızda en yüksek standart sapmaya (1,135), *“Türkiye’deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa eriştiğine inanıyorum”* ifadesi yer alırken en düşük sapmaya ise (,392), *“TMS ve TFRS uygulamalarına geçilmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum”*, ifadesinin yer aldığı görülmektedir.

Ankette yer alan sorulara ilişkin demografik özelliklerine ve ortalamalarına bakıldıktan sonra ankette yer alan mesleki gelecek düşüncelerin belirlenmesine ile ilgili olan 20 soruya faktör analizi uygulanmıştır. Söz konusu olan 20 soruyu ayrı ayrı değerlendirilmesi anlaşılması zor ve karışık sonuçlara neden olacağı için faktör analizine başvurulmuştur. Faktör analizi, diğer istatistiksel yöntemlerde değişken olarak kullanılacak faktörlerin skor değerlerinin hesaplanmasında kullanılmış ve bu skor değerleri de diğer analizlerde kullanılacak değişkenler olarak tanımlanmıştır (Dinç, 2008, s. 90-106).

Ankette neticesinde oluşturulan veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığı değerlendirmek amacıyla öncelikle KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett testinden

Tablo3: KMO and Bartlett's Testi Sonuçları		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,694
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	658,191
	df	190
	Sig.	,000

yararlanılmıştır. Bu test sonuçları ise aşağıda verilmiştir.

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri, değişkenler tarafından oluşturulan ortak varyans miktarını bildirmektedir. Bu değer 1,00'a yakın olması datanın faktör analizi için uygun olduğunu gösterirken, 0,50'nin altına düşmesi bu datalar ile faktör analizi yapmanın doğru olmayacağını bildirmektedir. Bartlett's Test of Sphericity değeri ve onun anlamlılığı ise değişkenlerin birbirleri ile korelasyon gösterip göstermediklerini sınar. Bu değer anlamlılığı, yani Sig. değeri 0,10 ve daha üzerindeyse bu datalarla faktör analizi yapmanın uygun olmadığı söylenebilir (Kaya,2013).

Araştırma verilerinde elde edilen sonuçlara bakıldığında KMO değerinin (,694), anlamlılığın ise (,000) olduğu görülmektedir. Bu durumda araştırma verilerimizin faktör analizine uygun olduğu ortaya çıkmaktadır. Verilerin faktör analizi için uygun olup

olmadığının tespitinden sonra faktöriyel varyanslara bakmak gerekir. Yani analiz sonucunda kaç faktör ortaya çıkacak bakmak gerekir.

Verilerden elde ettiğimiz sonuçlara baktığımızda özdeğeri (eigenvalue) 1'in üzerinde olan 5 bileşen olduğu görülmektedir. Kümülatif toplamlara bakıldığında ise ölçeğin, ölçülmeye çalışılan özelliğin %61,787'ünü açıklayabilmektedir. Bu değer %50'in üzerinde olması da bilginin yeterliliği noktasında olumlu karşılanan bir durumdur (istatistik.gen.tr).

Faktör analizine ilişkin gerekli yeterlilikler sağlandıktan sonra meslek seçimini etkileyen faktörlerin sorulara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 4: Faktör Analizi Sonuçları

Anket Soruları	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
Uluslararası standardizasyon ve harmonizasyon sağlanarak artık muhasebe dilinin standartlar ile oluşturulması mesleki itibarı arttıracığını düşünüyorum.				,797	
Muhasebe meslek mensuplarının birçok alanda uzmanlaşması mesleki gelişimi olumlu yönde etkileyecektir.					,525
Mesleki alanda uzmanlaşması meslek mensuplarının ortak bir paydada birleşmesi yani organize bürolar kurarak mesleki faaliyetlerinin yürütülmesi mesleki gelişime olumlu katkısı olacaktır.				,463	
Lisans veya ön lisans düzeyinde mesleki alanlarda yapılan yeniliklere yönelik (TMS, KGK, TTK) gibi gelişimlerin ders müfredatlarına alınması mesleki vizyonu arttıracaktır.			,508		
Lisans veya ön lisans düzeyinde muhasebe-işletme bölümü öğrencilerine yönelik yapılacak mesleki sertifika programları mesleki farkındalık kazandırmakla birlikte mesleğin gelişimine katkı sağlayacaktır.			,642		
Muhasebe mesleğinin kaliteli bilgi üreten ve bilgiyi yorumlayan ve bunun neticesinde müşteriye değer yaratacak ve hızlı karar alma sürecine destek olacak mali ve yönetsel danışmanlık noktasında gelişmesi gerektiğini düşünüyorum.			,425		
Muhasebe firmaları birleşme yoluyla daha çok gelişebilirler.		,689			
Muhasebecilik mesleğinin globalleşmeye uyum sağlayarak gelişmesi gerekmektedir.			,708		
Muhasebeciler yeteneklerini geliştirerek mesleki yeterlilikleri konusunda becerilerini arttırmalıdır.			,728		
Vergi odaklı uygulamaların daha da azalacağını düşünüyorum.		,602			

Muhasebe mesleğinde gelişim ile mesleğin, işletme bilgi kullanıcılarını bilgilendirme odaklı bir yapıya dönüşeceğine düşünüyorum.					,673
Meslek mensuplarının paket programlar yanı sıra ERP (Kurumsal Kaynak Planlama) paketlerini de bilmesi mesleki gelişimi arttıracaktır.					,667
TMS'nin tam olarak uygulamaya geçmesiyle birlikte muhasebe mesleğine verilen önemin artacağını düşünmekteyim.	,668				
Muhasebe standartlarının tüm işletmeler için uygulanmasının gereksiz olduğunu düşünüyorum.		,711			
Türkiye'deki tüm işletmelerin TMS ve TFRS uygulamalarına geçmesi için gerekli şartların yeterli olgunluğa eriştiğine inanıyorum.	,670				
Mevcut muhasebe programları ile TMS ve TFRS'ye uygun raporlama ve kayıtlama yapılabileceğini düşünüyorum.	,845				
TMS ve TFRS uygulamalarına geçmeden önce muhasebe meslek elemanlarına yeterince bilgi verildiğini düşünüyorum.	,605				
Muhasebe uygulamalarında temel alınan vergi yasalarımız TMS ve TFRS ile uyum içindedir.		,582			
Anonim ve limited şirketlerinin tümünün bağımsız denetime tabi tutulmasını faydalı buluyorum.		,827			
Yeni Türk Ticaret Kanununun kayıt dışı ekonomin önlenmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.					,657

Analiz neticesinde 5 adet faktör belirlenmiştir ve bu faktörler aşağıdaki gibi kategorize edilmiştir.

Faktör 1: TMS ve Mesleki Gelecek

Faktör 2: Mesleki Muhasebe Uygulamaları

Faktör 3: Mesleki Eğitim

Faktör 4: Mesleki Gelişim

Faktör 5: Mesleki Önem

Meslek mensuplarının ve çalışanlarının mesleki gelecek ile ilgili düşüncelerine yönelik faktörler belirlendikten sonra söz konusu faktörlerin ortalamaları aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 5: Mesleki Gelecek Düşüncesinde Etkili Olan Faktörlerin Ortalamaları

Faktörler	N	Ortalama	Standart Sapma
Faktör 1	90	2,7639	,67078
Faktör 2	90	2,9528	,38444
Faktör 3	90	4,3000	,31337
Faktör 4	90	4,0556	,43057
Faktör 5	90	3,8185	,25558
Toplam	90		

Tabloyu incelediğimizde en yüksek ortalamaya mesleki eğitim (4,3000) faktörünün sahip olduğu en düşük ortalamaya ise TMS ve mesleki gelecek (2,7639) olduğu görülmektedir. Bu durum meslek çalışanları, stajyerler ve meslek mensupları üniversite aşamasında mesleki eğitime verilen önemin gerek yeni dersler eklenmesi gerekse konferans, panel gibi unsurlar ile desteklenmesi durumunda mesleğe olan farkındalık düzeyini arttıracığı kanaatindedirler. Aynı şekilde TMS ve mesleki gelecek doğrultusunda incelediğimizde verilen cevapların ortalamalarının düşük olduğu görülmektedir. Meslek mensupları ve çalışanlarının TMS ve TFRS noktasında farkındalıklarının düşük olması ve yeteri kadar bilgi sahip olmamaları gibi nedenler ortalamayı azaltmaktadır.

Araştırmaya yönelik hipotezler oluşturulduktan sonra söz konusu hipotezlerin test edilmesinde öncelikli olarak One Sample T testi kullanılmıştır. T testi ile iki grubun ortalamaları karşılaştırılarak, aradaki farkın rastlantısal mı, yoksa istatistiksel olarak anlamlı mı olduğuna karar verilir. Tek örnek T testi genellikle herhangi bir konuda belirli öngörülerde bulunduğu anda bu öngörünün doğruluk derecesini test etmek amacıyla uygulanır (<http://www.istatistikanaliz.com/t-testi.asp>).

Araştırma sonucunda elde edilen T testi sonuçları aşağıdaki gibidir;

Tablo 6: Mesleki Gelecek İle İlgili Faktörlerin T Testi Sonuçları

Mesleki Gelecek ile İlgili Faktörleri	N	Ortalamalar	Ortalama Farklılıkları	Standart Sapma	Anlamlılık (Sig)
TMS ve Mesleki Gelecek	90	2,7639	-,23611	,67078	,001
Mesleki Muhasebe Uygulamaları	90	2,9528	-,04722	,38444	,244
Mesleki Eğitim	90	4,3000	1,30000	,31337	,000
Mesleki Gelişim	90	4,0556	1,05556	,43057	,000
Mesleki Önem	90	3,8185	,81852	,25558	,000

Meslek mensuplarının ve çalışanların mesleki gelecek ile ilgili düşüncelerine ait faktörlere ilişkin T testi sonuçlarına baktığımızda; TMS ve mesleki gelecek, mesleki eğitim, mesleki gelişim ve mesleki önem faktörlerinin mesleki gelecekte etkili olduğu görülmektedir ($p < 0,001$). Ancak mesleki muhasebe uygulamalarının mesleki gelecek düşüncesinde etkili olmadığı ortaya çıkmaktadır ($p > 0,001$). Dolayısı ile H1, H3, H4, H5 hipotezleri kabul edilirken H2 hipotezi red edilmektedir.

Çalışmanın kapsamını meslek mensupları, çalışanlar ve stajyerler oluşturmaktadır. Bu durumda araştırma kapsamında bulunanların cinsiyetleri ile mesleki gelecek faktörleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına bakılacak olunursa, bağımsız iki örnek T testi (Independent-Samples T-Test), kullanmak gereklidir. Bu test, iki örneklem grubu arasında ortalamalar açısından fark olup olmadığını araştırmak amacıyla kullanılır (spssanalizi.com).

Tablo 7: Mesleki Gelecek İle İlgili Faktörler İle Cinsiyet Arasında İlişkiyi Ölçen Bağımsız T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortalama Farklılıkları	Anlamlılık (Sig)	
Faktör 1	Kadın	35	2,7786	,62946	,02403	,870
	Erkek	55	2,7545	,70134	,02403	,866

Faktör 2	Kadın	35	2,9643	,41188	,01883	,821
	Erkek	55	2,9455	,36544	,01883	,826
Faktör 3	Kadın	35	4,2857	,31914	-,02338	,732
	Erkek	55	4,3091	,31226	-,02338	,734
Faktör 4	Kadın	35	3,9714	,40722	-,13766	,140
	Erkek	55	4,1091	,44005	-,13766	,134
Faktör 5	Kadın	35	3,7810	,25492	-,06147	,268
	Erkek	55	3,8424	,25543	-,06147	,269

Mesleki gelecek faktörleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını incelemek amacıyla gerçekleştirmiş olduğumuz bağımsız T testi sonuçlarını incelediğimizde, söz konusu faktörler ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir ($p>0,010$). Anket sorularına yanıt veren erkek veya kadın, muhasebe çalışanı, stajyer ve meslek mensupları söz konusu faktörlerde farklılık oluşturmamışlardır. Bu durumda H6, H7, H8, H9, H10 hipotezleri reddedilmiştir.

Mesleki gelecek ile ilgili faktörler ve cinsiyet arasındaki ilişkiye inceledikten sonra, çalışmanın ilk kısmında yer alan demografik sorulardan veya aynı zamanda çalışmanın ana hatlarında yer alan mesleki unvan ile mesleki gelecek faktörleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılacak olunursa, Anova testini kullanmak gerekmektedir. Anova testi iki ya da daha fazla ortalama arasında fark olup olmadığı ilgili gerçekleştirilen istatistiksel bir analizdir (Kalaycı, 2008;131). Mesleki unvanları baktığımızda araştırma kapsamında değerlendirmeye giren, stajyer, muhasebe çalışanı ve meslek mensubu şeklinde üç ayrı grubun olduğu görülmektedir. Söz konusu grupların mesleki gelecek ile ilgili düşünceleri ve arasında anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını inceleyen tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 8: Mesleki Gelecek İle İlgili Faktörler İle Mesleki Unvan Arasındaki İlişkiyi Ölçen Anova Test Sonuçları

Faktörler	F	Sig	Ortalamalar		Standart Sapma	Farklılıklar
TMS ve Mesleki Gelecek	,641	,529	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	2,8214	,70336	YOK
			Muhasebe Çalışanı	2,7682	,65414	
			Stajyer	2,5000	,70711	
Mesleki Muhasebe Uygulamaları	,092	,912	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	2,9554	,41418	YOK
			Muhasebe Çalışanı	2,9591	,37194	
			Stajyer	2,8929	,37796	
Mesleki Eğitim	2,163	,121	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	4,4000	,35277	YOK
			Muhasebe Çalışanı	4,2509	,29115	
			Stajyer	4,2857	,25448	
Mesleki Gelişim	1,884	,158	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	4,1071	,36349	YOK
			Muhasebe Çalışanı	4,0667	,44166	
			Stajyer	3,7619	,53452	
Mesleki Önem	1,023	,364	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	3,8690	,29171	YOK
			Muhasebe Çalışanı	3,7879	,22556	
			Stajyer	3,8571	,32530	

Mesleki gelecek ile ilgili ortaya belirlenen faktörler ile mesleki unvan arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığına dair ilişkiyi ölçen Anova testi sonuçlarına baktığımızda söz konusu faktörler ile mesleki unvanlar arasında herhangi bir farklılığın bulunmadığı ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, Muhasebe Çalışanı ve Stajyer den oluşan gruplar arasında mesleki gelecek düşüncesi ve mesleki farkındalığın daha farklı düzeylerde olabileceği ihtimali söz konusu olsa da analiz sonuçları bunun aksini söylemektedir. Dolayısı ile gerek SMMM, gerekse muhasebe çalışanı ve stajyerler mesleğin geleceğine aynı pencereden bakmaktadırlar. Bu nedenle H11, H12, H13, H14, H15 numaralı hipotezler red edilmektedir.

Son olarak araştırmaya katılan meslek mensuplarına ait mükellef sayıları ile mesleki gelecek faktörleri arasındaki ilişkinin boyutlarını değerlendirilecek olunursa tekrar Anova testine başvurmak gerekmektedir. Söz konusu faktörler ile mükellef sayıları arasındaki anlamlı bir farklılığın bulunup bulunmadığını inceleyen tablo aşağıdaki gibidir;

**Post Hoc (Tukey) Testine göre aralarında fark bulunan değişkenler.*

Tablo 9: Mesleki Gelecek İle İlgili Faktörler İle Mükellef Sayısı Arasındaki İlişkiyi Ölçen Anova Testi Sonuçları

Faktörler	F	Sig	Ortalamalar		Standart Sapma	Farklılıklar
TMS ve Mesleki Gelecek	4,738	,002	0-20 arası	1,5833*	,14434	0-20 ile 21-40, 41-60, 61-80 Ve 81 üzeri arasında
			21-40 arası	3,0000*	,25000	
			41-60 arası	3,1964*	,17482	
			61-80 arası	2,7315*	,77188	
			81 ve üzeri	2,6951*	,64351	
Mesleki Muhasebe Uygulamaları	1,060	,381	0-20 arası	2,8333	,28868	YOK
			21-40 arası	3,1000	,22361	
			41-60 arası	3,1071	,16155	
			61-80 arası	2,9444	,38188	
			81 ve üzeri	2,8963	,44362	
Mesleki Eğitim	3,851	,006	0-20 arası	4,8667*	,23094	0-20 ile 21-40, 41-60, 61-80 ve 81 üzeri arasında
			21-40 arası	4,1200*	,10954	
			41-60 arası	4,2143*	,22823	
			61-80 arası	4,3556*	,32026	
			81 ve üzeri	4,2732*	,31227	
Mesleki Gelişim	1,104	,360	0-20 arası	4,3333	,00000	YOK
			21-40 arası	4,2667	,43461	
			41-60 arası	4,1667	,33968	
			61-80 arası	3,9877	,48465	
			81 ve üzeri	4,0163	,42786	
Mesleki Önem	1,062	,380	0-20 arası	3,5556	,19245	YOK
			21-40 arası	3,7333	,14907	
			41-60 arası	3,8571	,17118	
			61-80 arası	3,8395	,29772	
			81 ve üzeri	3,8211	,25925	

Mesleki gelecek ile mükellef sayılarını irdelediğimizde, ilk olarak TMS ve mesleki gelecek faktörü ile mükellef sayılarına bakılacak olunursa söz konusu faktör ile mükellef sayıları arasında anlamlı ilişkinin bulunduğu görülmektedir ($p < 0,010$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi neticesinde farklılığın 0-20 arası ($\bar{X}=1,5833$), 21-40 arası ($\bar{X}=3,000$), 41- 60 arası ($\bar{X}=3,1964$), 61-80 arası ($\bar{X}=2,7315$) ve son olarak 81 ve üzeri ($\bar{X}=2,6951$) arasında olduğu görülmektedir. Bu durumda mükellef sayılarında anlamlı bir farklılığın bulunduğu aşikardır. Yani 0-20 aralığında mükellefe sahip olan meslek mensubu ve meslek mensubunun yanında çalışan veya stajyerler TMS mesleki gelecek noktasında etkinliğine katılmamakta ancak 41-60 arasında mükellef sayısına sahip olanlar ise kararsızımın biraz üzerinde yanıt ortalamasına sahip olarak TMS mesleki gelecekteki etkisine inanmaktadır. Fakat genel görüntüye baktığımızda meslek mensuplarının TMS ile mesleki gelecek noktasında beklentilere veya düşüncelere katılmadığı göze çarpmaktadır. Bunun ise en önemli nedenlerinden birisi

ülkemizde uygulanmaya başlayan ve son zamanlarda muhasebe için önemli bir trende sahip olarak TMS/TFRS gibi kavramlara meslek mensuplarının, meslek çalışanlarının ve stajyerlerin farkındalıklarının düşük olmasıdır. Sonuç olarak H16 hipotezi kabul edilmektedir.

Diğer faktörleri oluşturan mesleki muhasebe uygulamaları, mesleki gelişim ve mesleki öneme baktığımızda mükellef sayıları ile arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p>0,010$). Yani muhasebe uygulamaları, mesleki gelişim ve mesleki önem noktasında meslek mensuplarının, meslek çalışanları ve stajyerlerin sahip oldukları mükellef sayıları düşüncelerinde farklılığa sebebiyet vermemiştir. Bu durumda, H17, H19, H20 hipotezleri reddedilmektedir.

Son olarak mesleki eğitim faktörü ile mükellef sayıları arasında ilişkiye baktığımızda anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p<0,010$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi neticesinde farklılığın 0-20 arası ($\bar{X}=4,8667$), 21-40 arası ($\bar{X}=4,1200$), 41- 60 arası ($\bar{X}=4,2143$), 61-80 arası ($\bar{X}=4,3556$) ve son olarak 81 ve üzeri ($\bar{X}=4,2732$) arasında olduğu görülmektedir. Bu durumda, 0-20 arasında mükellefe sahip gerek meslek mensupları gerekse çalışanlar ve stajyerler; mesleki eğitimin meslek ile ilgili gelecek düşüncelerinde veya beklentilerindeki rolü ile ilgili sorulara kesinlikle katılıyorum düzeyinde yanıtlar verirken, 21-40 aralığın da mükellefe sahip olanlar ise katılıyorum yakın yanıtlar verdikleri görülmektedir. Yine genel olarak bakıldığında mesleki eğitimin mesleki gelecekteki beklenti ve rolü noktasında araştırmaya katılanların olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Neticede, H18 hipotezi kabul edilmektedir.

4.Sonuç

Beklenti performansı etkileyen bir olgudur. Bu nedenle meslek mensupları, meslek çalışanları ve stajyerlerin mesleki gelecek hakkında olumlu düşünceleri mutlaka yaptıkları işe pozitif yönde yansıtacaktır. Ekonomik faaliyetlerin giderek farklılaşması, globalleşme sürecinin hızlanması her meslekte olduğu gibi muhasebecilik mesleğine de yeni soluklar getirmektedir. Bu noktada gerek meslek mensuplarının gerekse meslek çalışanları ve stajyerlerin değişen şartlar ve koşullar dâhilinde kendilerini güncellemeleri ve mesleki yenilik noktasında adaptasyonu sağlayabilmeleri mesleki başarının sağlanması ve bunun sürdürülebilirliği noktasında önemli bir rol oynamaktadır.

Bu bağlamda gerçekleştirdiğimiz çalışmamızda meslek mensupları ile birlikte meslek mensuplarının yanında çalışan muhasebe elemanı ve stajyerlerin mesleki gelecek hakkında düşünceleri araştırılmaya çalışılmıştır.

Gerçekleştirmiş olduğumuz araştırmada katılımcıların çoğunluğunu muhasebe çalışanları oluşturmakta bunu da meslek mensupları takip etmektedir. Bunun en temel nedenlerinden birisi ise muhasebe bürolarının çalışma sistemidir. Ancak sonuç itibarıyla muhasebe çalışanlarının da gelecekte meslek mensubu adayı olduğunu düşünülürse onların mesleki gelecek hakkındaki düşünceleri de önemlidir.

Dikkat çeken bir diğer unsur ise demografik bulgularda yer alan mükellef sayısı ile gelir düzeyidir. Katılımcıların çoğunluğu 0-2000 TL düzeyinde bir gelir bildirirken aynı şekilde 81 ve üzerinde mükellef sayısına sahip olan katılımcıların çok olduğu görülmektedir. Dolayısı ile burada gelir ile mükellef sayısı arasında negatif yönlü bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Ama realitede meslek mensuplarının defter sayıları ile gelir seviyeleri arasında pozitif yönlü bir ilişki durumu söz konusudur. Buradaki durumun en temel neden ise, katılımcıların çoğunluğunun meslek çalışanlarından oluşmasıdır. Muhasebe bürolarında uygulanan ücretler düşünlüğün de ise sonuç şaşırtıcı değildir.

Araştırma kapsamında katılımcıların vermiş oldukları yanıtlar faktör analizine tabi tutulmuş ve bunun sonucunda beş faktör elde edilmiştir. Sorular kapsamında ortaya çıkan

beş faktör isimlendirilmiştir. Ve söz konusu faktörlerin ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamaya *Mesleki Eğitim* ve en düşük ortalamaya ise *TMS ve Mesleki Gelecek* faktörü sahiptir. Katılımcılar mesleki eğitim ile ilgili sorulara olumlu yanıt verirken TMS ve mesleki gelecek noktasında olumsuz görüş bildirmektedir. Yani araştırmaya katılanlar gerek lisans gerekse ön lisans düzeyindeki eğitimlerde uygulanacak sertifikasyon programları veya meslek ile ilgili derslerin müfredata alınması gibi noktalara daha çok önem verilerek mesleki farkındalığın artırılmasını istemektedirler.

Araştırma bağlamında oluşturulan faktörlerin birbirleri ile veya demografik sorularda yer alan bazı unsurlar ile anlamlı bir ilişkisinin bulunup bulunmadığına bakmak için oluşturulan hipotezler istatistiki analizlere tabi tutulmuştur. İlk olarak faktörlerin mesleki gelecekte önemli bir etken olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan T testi sonucunda oluşturulan H1, H3, H4, H5 hipotezleri kabul edilirken H2 hipotezi red edilmiştir. Yani TMS ve Mesleki Gelecek, Mesleki Eğitim, Mesleki Gelişim ve Mesleki Önem, meslek mensupları, meslek çalışanları ve stajyerlerin mesleki gelecek üzerindeki düşüncelerinde etken bir rol oynar iken Meslek Uygulamalarının etkisi yoktur.

Demografik sorularda yer alan cinsiyet unsuru ile faktörler arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığına dair gerçekleştirilen bağımsız T testi sonucuna bakıldığında ise, faktörlerin hiçbirinde anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır ve bu bağlamda oluşturulan bütün hipotezler red edilmiştir. Yani araştırmaya katılan erkek/kadınların mesleki gelecek ile ilgili düşünceleri aynıdır.

Son olarak oluşturulan faktörler ile mesleki unvan ve mükellef sayıları arasında ilişkinin olup olmadığını incelemek amacıyla oluşturulan Anova testi neticesinde; faktörler ile mesleki unvan arasında anlamlı bir ilişki bulunmaz iken aynı şekilde mükellef sayılarına batığımızda ise, TMS ve Mesleki gelecek ile Mesleki Eğitim faktörlerinde mükellef sayıları ile ilgili faktörler arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Dolayısı ile ilgili hipotezler kabul edilmiştir.

Sonuç olarak, muhasebe meslek mensupları, mesleki çalışanlar ve stajyerler arasında karşılaştırmalı olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmamızda, her üç grubunda mesleki gelecek hakkındaki düşünceleri genellikle değişmemek ile birlikte mesleki eğitimin mesleki geleceği şekillendirmede daha önemli olduğunu atfetmektedirler. Bu durumda meslek mensuplarının gerek mesleki gelişimlere daha rahat uyum sağlayabilmeleri gerekse bunlar ile ilgili gelişimlerini sağlayabilmeleri için akademiye daha çok görev düşmektedir.

KAYNAKÇA

- 3568 Sayılı Kanun. (1989), Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu.
- 5768 Sayılı Kanun. (2008), Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
- 660 Sayılı KHK. (2011), Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
- Altan M. (2004), Muhasebecilik Mesleğinin Toplumda Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, 29-54.
- Bartosova, D. (2011), The Future of the media professions: Current issues in media management practice, JMM International Journal on Media Management, 13, 3, 195-203.
- Bektöre, S.(1998), Muhasebe İlkeleri ve Uygulaması, Eskişehir.

- Bugay, N. (2013), Auditor's profession in Ukraine: Present and future, *Economic Annals XXI*, 9-10, 1, 99-102.
- Demir, B., Subaşı Ş. (2008), Muhasebe Programlarına Sınavsız Geçiş Hakkı Olan Öğrencilerin Profili ve Muhasebe Mesleğine Bakışları, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 37, 88-97.
- Dinç, E. (2008), Meslek Seçiminde Etkili Faktörlerin İncelenmesi: Meslek Yüksekokulu-Muhasebe Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 2, 90-106.
- Gençtürk, M. vd. (2008), Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitimine Bakış Açılı ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 13, 1, 209-228.
- Hale, M. W., Huston, R., & Smith, L. (2005), The Once and Future Accountant: Ethics and Future Outlook of the US Accounting Profession, *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 2, 4, 426-440.
- Hoerl, R. W. (1998), Six sigma and the future of the quality profession, *Quality Progress*, 31, 6, 40-42.
- <http://www.spssanalizi.com/uygulama/independent-samples-t-test>, çevrimiçi (15.03.2018)
- Kaivo-Oja, J. (2013), Scenario analyses of the futures of journalism profession, *Journal of Futures Studies*, 18, 2, 59-82.
- Kalaycı, Ş. (2008), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Asil Yayın Dağıtım, Ankara
- Karasioğlu, F. (2001), İnternet Tabanlı Finansal Raporlama, Birinci Baskı Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kaya, K. (2013), *Marmara Coğrafya Dergisi*, 175-193.
- Mugan, C. Ş. (2003), " Ahlak, Toplumsal ve Kişisel Değerler: Muhasebe Mesleği ve Eğitimi Üzerindeki Etkileri" , *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, MÖdav yayınları, 1, 2.
- Russell, J. (2013), Shaping the Future of the Civil Engineering Profession, *Journal of Construction Engineering and Management*, 139, 6, 654-664.
- TDK. (2012), *Büyük Sözlük*, Ankara.
- Uzgören N. (2012), *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Temel İstatistiksel Yöntemler ve SPSS Uygulamaları*, Ekin Yayın Dağıtım, Bursa.
- Walsh, V. (1997), The future of the library profession, *IFLA Journal*, 23, 1, 13-16.
- Walton, P. (2000), The future of the accounting profession in Europe. *The European Accounting Review*, 9, 4, 589-591.
- www.istatistik.gen.tr, çevrimiçi (20.04.2018)
- Yayla, H. E., Cengiz E., (2005), Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Eylül, 16, 147-168.